

Määräyksen nimi	Merimieslääkäreiden ja rautatielääkäreiden ja -psykologien hyväksymisvaatimukset
Määräyksen asianumero	TRAFICOM/117900/03.04.04.00/2022
Määräyksen tausta ja tavoite	Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017, jäljempänä liikennepalvelulaki) 204 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 206 §:n 1 momentin 1 kohtaa muutettiin liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (227/2021). Merimieslääkäreitä ja rautatielääkäreitä koskevia kelpoisuusvaatimuksia täsmennettiin siten, että hakijalta tai hyväksynnällä toimea harjoittavalta edellytetään sitä, ettei hänen oikeuksiaan toimia lääkärin ammatissa ole rajoitettu tavalla, joka rajoittaisi rautatie- tai merimieslääkärin tehtävässä toimimista. Hallituksen esityksessä (HE 10/2021 vp,.) todetaan, että ehdotetut muutokset em. kohtiin edellyttävät Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen päivittämistä vastaamaan lain edellytyksiä. Hallituksen esityksen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston tulisi joko kumota nykyinen määräys tai päivittää se vastaamaan ehdotettuja muutoksia. Määräystä päivitetäisiin vastaamaan liikennepalvelulakiin tulleita muutoksia sekä poistamalla tarpeettomia kohtia. Lisäksi tarkoituksena on yhtenäistää osaamisen osoittamista ja osaamisen ylläpitoa koskevia kohtia ilmailulääkäreitä koskevia vaatimuksia soveltuvin osin vastaaviksi. Tieliikenteessä ei ole olemassa vastaavaa lääkärijärjestelmää.
	Määräys perustuu liikennepalvelulain 204 §, 205 § ja 206 §:iin. Määräyksen EU-oikeudellisena säädöstaustana rautateilla on veturinkuljettajadirektiivi (2007/59/EY). Määräyksen EU-oikeudellisena säädöstaustana merenkulussa on merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivi (2008/106/EY). Kv-oikeudellisena säädöstaustana on merenkulun

Säädösperusta (laki)**EU- / kv-oikeudellinen säädöstausta**

STCW-yleissopimus (SopS 22/1984).
Merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivin vaatimukset perustuvat STCW-yleissopimuksen vaatimuksiin.

Sekä veturinkuljettajadirektiivi että merenkulkijoiden vähimmäiskoulutusdirektiivi edellyttävät, että direktiivissä tarkoitetun lääkärintarkastuksen saa suorittaa ja lääkärintodistuksen terveydentilasta antaa ainoastaan ao. jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä asianmukaisesti pätevöitynyt lääkäri. Veturinkuljettajadirektiivissä tarkoitetun psykologisen henkilöarvioinnin saa suorittaa ja lausunnon psykologisesta soveltuvuudesta antaa vastaavasti hyväksytty asianmukaisesti pätevöitynyt psykologi (taikka vaihtoehtoisesti jäsenvaltion valinnan mukaan myös lääkäri). Kumpikin direktiivi edellyttää hyväksyttävältä lääkäriltä ja veturinkuljettajadirektiivi lisäksi hyväksyttävältä psykologilta asianmukaista pätevöitymistä tehtävään. Direktiiveissä ei kuitenkaan nykyisin ole tarkempia säännöksiä lääkärin tai veturinkuljettajadirektiivissä myöskään psykologin kelpoisuusvaatimuksista tai osaamisen ylläpitämisestä. Liikennepalvelulaki sisältää asiaa koskevat perusvaatimukset. Tarkemmalla kansallisella määräyksellä varmistetaan siitä, että Traficomin hyväksyntää hakevalla lääkärillä tai psykologilla on liikennepalvelulain säännösten mukainen kelpoisuus tehtäviinsä ja että hän on niihin myös direktiivin vaatimusten edellyttämällä tavalla perehtynyt.

Hallitusohjelman ja Traficomin strategisten päämäärien huomioiminen

Määräysmuutoksella yhtenäistetään rautateiden ja merenkulun liikennemuotokohtaista kelpoisuussäätelyä.

Määräyksen vaikutukset

- viranomaisen toimintaan
- asiakkaiden/sidosryhmien/kansalaisten toimintaan (toiminnalliset ja taloudelliset)
- turvallisuuteen
- ympäristöön
- esteettömyyteen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon

Määräysmuutoksella yhtenäistetään ja yksinkertaistetaan eri liikennemuotojen säätelyä. Koulutusvaatimusta täsmennetään, eikä muutoksella ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia sidosryhmille tai asiakkaille. Osaamisen ylläpitämisen säätelyn täsmentäminen parantaa lääkäreiden yhdenvertaista kohtelua, ennakoitavuutta sekä liikenneturvallisuutta. Muutoksella ei ole vaikutusta esteettömyyteen eikä ympäristövaikutuksia. Muutoksella ei ole vaikutusta myöskään naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon.

Jälkiarviointi (arviointisuunnitelma /ei tehdä)	Määräyksen jälkiarviointia voidaan tehdä sen jälkeen, kun sen sisältämiä kelpoisuusvaatimuksia on Traficomissa sovellettu tekemällä liikennepalvelulaissa tarkoitettuja hyväksymispäätöksiä sekä hyväksyntöjen uudistamisia, ja sitä kautta on kertynyt kokemusta hyväksymisvaatimusten toimivuudesta käytännössä.
Määräyksen alustava aikataulu	Määräysmuutos voisi tulla voimaan kesällä 2023.
Määräyksen notifiointi (kyllä/ei), notifioinnin aikataulu	Rautateiden osalta kansalliset säännöt on notifioitava rautatieturvallisuudirektiivin (EU) 2016/798 mukaisesti Euroopan unionin rautatievirastolle (ERA), ja edelleen ERA:sta komissioon komission hyväksynnän saamiseksi. Direktiivin 8 artiklan 3 kohdan e) alakohta sallii jäsenvaltion vahvistaa sellaisia uusia kansallisia sääntöjä, jotka koskevat turvallisuuden kannalta olennaisia tehtäviä suorittavalle henkilöstölle asetettuja vaatimuksia, mukaan lukien valintaperusteet, fyysinen ja psyykkinen kunto ja ammatillinen koulutus, ja jotka eivät vielä sisälly YTE:ään tai veturinkuljettajadirektiiviin. Merenkulun osalta ns. TRIS-notifiointi ei tule tässä kyseeseen. Merimieslääkärin tekemä lääkärintarkastus ei ole direktiivin (EU) 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b) alakohdassa tarkoitettu sähköinen palvelu. Soveltamisalaan ei direktiivin liitteen I 1 kohdan a) alakohdan mukaan kuulu "lääkärin vastaanottotiloissa suoritettava lääkärintarkastus tai toimenpide, jossa käytetään elektronisia laitteita potilaan ollessa fyysisesti läsnä". Määräysmuutosta ei ole tarvetta notifioida Euroopan unionin rautatievirastolle (ERA) etukäteen. Mahdollinen ilmoitus jälkikäteen voisi olla ajankohtainen voimaantumisen jälkeen.
Määräyksen suhde muihin hankkeisiin	-
Sidosryhmien kuuleminen	Sidosryhmiä kuullaan lausuntovaiheessa. Lisäksi Traficom harkinnan mukaan kuullaan nykyisin hyväksytyjä merimieslääkäreitä sekä rautatielääkäreitä ja -psykologeja.
Määräyksestä viestiminen/julkaisu	Määräysmuutoksesta viestitään Traficomin antaman ohjeistuksen ja säädösprosessin edellyttämällä tavalla. Määräysmuutoksesta viestitään tarvittaessa rautatieliikenteen ja merenkulun sidosryhmiä vielä

	erillisellä tiedotteella määräysmuutoksen valmistuttua.
Lisätietojen antajat/valmistelijat	Johtava asiantuntija Jari Latvala, sähköposti jari.latvala(at)traficom.fi; puh 029 534 7004
	Erityisasiantuntija Suvi Pajuaho, sähköposti suvi.pajuaho(at)traficom.fi; puh 029 534 5332
	Erityisasiantuntija Elo Ruutu, sähköposti elo.ruutu(at)traficom.fi; puh 029 534 5305
	Lakimies Elina Saukkoriipi, sähköposti elina.saukkoriipi(at)traficom.fi, puh. 029 534 5468
Päiväys	05.05.2023
Määräyshanke päätöksen hyväksyminen	Pentinsaari Pietari Ylijohtaja
	Sironen Jukka Päällikkö
	Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 5.5.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.